Lietas arhīva Nr. KA06-0166-21/14
ECLI:LV:ZAT:2021:0614.11210055218.4.S

S P R I E D U M S
Latvijas Republikas vārdā
Aizkrauklē 2021. gada 14. jūnijā

Zemgales apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents Elmārs Lenšs,
tiesneši Visvaldis Sprudzāns, Inese Belicka,
rakstveida procesā izskatīja krimināllietu sakarā ar apsūdzētā /pers. B/ apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas (/vieta/) 2021. gada 23. marta spriedumu, ar kuru /pers. B/, personas kods /personas kods/, atzīts par vainīgu Krimināllikuma 260. panta 2. daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Zemgales rajona tiesas 2021. gada 23. marta spriedumu /pers. B/ atzīts par vainīgu Krimināllikuma 260. panta 2. daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīts ar brīvības atņemšanu uz 3 gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 2 gadiem un 6 mēnešiem.
Saskaņā ar Krimināllikuma 55. pantu brīvības atņemšanas sods noteikts nosacīti ar pārbaudes laiku uz 3 gadiem un 6 mēnešiem.
/pers. B/ piemērotais drošības līdzeklis – uzturēšanās noteiktā vietā un papildu drošības līdzeklis – aizliegums izbraukt no valsts – saglabāts līdz sprieduma spēkā stāšanās dienai.

[2] /pers. B/ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka izdarīja ceļu satiksmes noteikumu pārkāpšanu, ko izdarījusi persona, kas vada transportlīdzekli, kas izraisījusi cilvēka nāvi.
/pers. B/ 2018. gada 24. augustā ap pulksten 16.15 /vieta/, pa autoceļu /Nosaukums A/, virzienā no /vieta/ uz /vieta/, vadīja automašīnu /TL marka/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/. Šī ceļa 9. km /pers. B/, pretrunā ar Ceļu satiksmes likuma 19. panta 1. daļu, nepildot Ceļu satiksmes likuma un Ceļu satiksmes noteikumu prasības, kas nosaka ceļu satiksmes dalībnieku pienākumus, pretrunā ar Latvijas Republikas Ministru kabineta noteikumu Nr. 279 „Ceļu satiksmes noteikumi" (turpmāk – CSN) 99. punktu, neizvēlējās ceļu satiksmes intensitāti, transportlīdzekļa īpatnībām un stāvoklim, kā arī ceļa un meteoroloģiskajiem apstākļiem (īpaši redzamībai braukšanas virzienā) atbilstošu braukšanas ātrumu, pretrunā ar CSN 101.1 punktu, pārkāpjot ierobežojumu, kas paredz, ka ārpus apdzīvotām vietām transportlīdzekļu braukšanas ātrums vieglajiem automobiļiem nedrīkst pārsniegt 90 km/h, vadīja automašīnu /TL marka/, reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, ar ātrumu ne mazāk kā 100 km/h. Pretrunā ar CSN 85. punktu, kas paredz, ka ārpus apdzīvotām vietām jābrauc iespējami tuvāk brauktuves labajai malai, /pers. B/ iebrauca ceļa kreisajā brauktuves pusē, uzbrauca uz ceļa nomales, kur atradās gājējs /pers. C/, un pretrunā ar CSN 25.3 punktu, kas nosaka, ka transportlīdzekļa vadītājam ir pienākums darīt visu iespējamo, lai netiktu apdraudēti citi ceļu satiksmes dalībnieki, it sevišķi mazāk aizsargātie (gājēji), pretrunā ar CSN 100. punktu, kas paredz, ja izveidojies ceļu satiksmei bīstami šķēršļi vai citas briesmas, kuras transportlīdzekļa vadītājs spēj pamanīt, viņam jāsamazina braukšanas ātrums vai pilnīgi jāaptur transportlīdzeklis, vai neradot bīstamību citiem ceļu satiksmes dalībniekiem, šķērslis jāapbrauc, pietiekami nesamazināja sava transportlīdzekļa braukšanas ātrumu un transportlīdzekli neapturēja, bet pretrunā ar Ceļu satiksmes likuma 19. panta 3. daļu radīja satiksmei bīstamu, traucējošu situāciju un uzbrauca uz ceļa nomales esošajam gājējam /pers. C/.
/pers. B/ izraisītā ceļu satiksmes negadījuma rezultātā /pers. C/ tika nodarīti miesas bojājumi galvas apvidū – sistas ādas brūces, ādas nobrāzumi uz sejas, asinsizplūdums uz galvas ādas muskuļu lēvera iekšējās virsmas pieres kreisajā pusē, sīkperēkļaini asinsizplūdumi zem mīkstajiem smadzeņu apvalkiem ap abu pieres daivu priekšpoliem; krūšu kurvja un vēdera apvidū – ādas nobrāzumi krūšu kurvja priekšpusē un vēdersienas priekšēji augšējā daļā, tiešs krūšu kaula lūzums 4. ribstarpā labā atslēgas kaula škembains lūzums, krūšu kurvja labās puses 1.-7. tieši ribu lūzumi pa atslēgas kaula viduslīniju un 1.-11. tieši ribu lūzumi pa blakus mugurkaula līniju, kreisās puses 1.-7. tieši ribu lūzumi pa priekšējo paduses līniju, 8.-9. tieši ribu lūzumi pa vidējo paduses līniju un 8.-11. ribu lūzumi pa blakus mugurkaula līniju ar ribu fragmentu dislokāciju un piesienas pleiras plīsumiem, abpusēji plaušu pleiru un audu plīsumi ar abpusējiem saasiņojumiem zem plaušu pleirām un plaušu audos, ar pāreju uz abu plaušu saknēm, aknu un liesas plīsumi, tievo zarnu apzarņu plīsums, asiņošana abos pleirājos un vēderplēves dobumos (kopā 1200 ml), zemādas asinsizplūdumi uz sēklinieku maisiņa un dzimumlocekļa; muguras apvidū – mugurkaula fiksējošā saišu aparāta mugurējās un sānu daļu plīsumi starp 7. kakla un 1. krūšu skriemeļiem un 12. krūšu un 1. jostas skriemeļiem; ekstremitāšu apvidū – vaļējs labā augšstilba kaulu lūzums tā apakšējā 1/3, ādas nobrāzumi uz abām zarnkaula šķautnēm, zemādas asinsizplūdumi uz abām rokām un uz abu kāju priekšējām virsmām, kas pēc sava rakstura kopumā pieskaitāmi smagiem miesas bojājumiem, kā bīstami dzīvībai un atrodas tiešā cēloniskā sakarībā ar nāves iestāšanos.
No trulas krūšu kurvja, vēdera un ekstremitāšu traumas ar daudziem abpusējiem ribu lūzumiem pa vairākām anatomiskajām līnijām, abpusējiem piesienas un plaušu pleiru plīsumiem, abu plaušu sasitumu, aknu, apzarņu un liesas plīsumiem, vaļēja labā augšstilba kaula lūzuma, kas radīja masīvu iekšēju (1200 ml) un ārēju asiņošanu un sarežģījās ar iekšējo orgānu mazasinību un šoku, iestājās /pers. C/ nāve.
Šādas apsūdzētā /pers. B/ darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 260. panta 2. daļas.

[3] Par pirmās instances tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedzis apsūdzētais /pers. B/, lūdzot atcelt Zemgales rajona tiesas (/vieta/) 2021. gada 23. marta spriedumu daļā par piemēroto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz 2 gadiem un 6 mēnešiem.

Apsūdzētais uzskata, ka spriedums šajā daļā ir netaisnīgs un pārāk bargs.

[3.1] Pirmās instances tiesa spriedumā ir tikai norādījusi, ka šajā gadījumā papildsods ir obligāti piemērojams, bet spriedumā nav vispārīgi ietverts pamatojums, kādēļ papildsods nosakāms šādā apmērā. Tādejādi pirmās instances tiesa ir pārkāpusi minētās likumdevēja noteiktās prasības norādīt motīvus (pamatojumu) katram konkrētam sodam.

[3.2] Nosakot sodu, būtu jāņem vērā būtisks apstāklis, ka šajā gadījumā no šī papildsoda cietīs ne tikai pats apsūdzētais, bet arī tas tieši un būtiski ietekmēs apsūdzētā ģimeni – trīs mazgadīgus bērnus (dzimuši 2011., 2016., 2019. gadā), proti, tas ietekmēs viņu nokļūšanu skolā, mūzikas skolā, bērnudārzā, pie ārsta, utt. Bērni ir pilnīgi atkarīgi no apsūdzētā iespējas viņus aizvest un atvest uz mājām (sabiedriskais transports uz apsūdzētā dzīvesvietu netiek nodrošināts). Faktiski ir izveidojusies bezizejas situācija.

[3.3] Turklāt apsūdzētā dzīvesbiedres uz mazgadīgo bērnu mātes (aizbildnes) nokļūšana darba vietā (/vieta/) ir arī atkarīga no tā, vai apsūdzētais var viņu aizvest uz /vieta/ staciju (vilciens atiet plkst. 4.37 no rīta). Turklāt apsūdzētajam ir arī darbs, kas saistīts ar mežistrādes objektiem pa visu Latviju.

[3.4] Likumdevējs nav noteicis šī papildsoda minimālo robežu, atstājot to tiesai izlemšanai katrā konkrētā gadījumā.

Ņemot vērā pirmās instances konstatēto – apsūdzētā personības raksturojumu, vairākus atbildību mīkstinošos apstākļus (vainas pilnīgi atzīšana un vaļsirdīga izdarītā nožēlošana; labprātīga cietušajam ar noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu atlīdzināšana, noslēdzot un izpildot izlīgumu), faktu, ka apsūdzētais ir piekritis izmantot tiesības uz sadarbību vienkāršotāka procesa izvēlē, kas arī ņemams vērā pie soda noteikšanas, nav konstatēts neviens atbildību pastiprinošs apstāklis, kā arī minētie īpašie apstākļi (vitāla nepieciešamība transportam ģimenes locekļiem) – apsūdzētais lūdz apelācijas instances tiesu rasts iespēju noteikt pēc iespējas minimālāku papildsodu, proti, līdz 2021. gada 1. septembrim (līdz bērnu nākamā mācību gada sākumam).

[3.5] Savā apelācijas sūdzībā apsūdzētais norāda, ka viņam transportlīdzekļa vadīšanas tiesības ir jau vairāk nekā 20 gadus, bet pēc minētā ceļu satiksmes negadījuma apsūdzētais pievērš daudz lielāku uzmanību drošai transportlīdzekļu vadīšanai, lai noteikti nepieļautu kļūdas un neatkārtotu šādu negadījumu nākotnē.

[4] Par iesniegto apelācijas sūdzību savu viedokli rakstveidā paudis Zemgales tiesas apgabala prokuratūras prokurors Aleksandrs Soroka.

Prokurors neiebilst pret lietas iztiesāšanu rakstveida procesā. Noraidījums tiesas sastāvam vai atsevišķam tiesnesim netiek pieteikts. Prokurors uzskata, ka apsūdzētā apelācijas sūdzība ir noraidāma.

[4.1] Pirmās instances tiesa, nosakot sodu un to apmēru, attiecībā uz apsūdzēto ir ievērojusi visas Krimināllikuma 35., 46., 47. un 49. panta prasības. Spriedumā ir izvērtēti /pers. B/ izdarītā noziedzīgā nodarījuma smagums un radītais kaitējums, apsūdzētā personība, kā arī viņa atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi.

[4.2] Nosakot sodu apsūdzētajam, tiesa ievēroja, ka viņš iepriekš vienu reizi kriminālī sodīts, sodāmība dzēsta, ka viņš ir septiņas reizes sodīts administratīvi, tai skaitā par pārkāpumiem ceļu satiksmē, ir izdarījis vienu mazāk smagu noziegumu, ka viņam ir deklarētā dzīvesvieta, ka viņš strādā algotu darbu un no darba vietas tiek raksturots pozitīvi, neprecējies un viņa apgādībā ir trīs mazgadīgi bērni.

[4.3] Tiesa pamatoti atzinusi, ka saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta 1. daļas 3. punktu /pers. B/ atbildību mīkstina tas, ka viņš labprātīgi atlīdzinājis ar noziedzīgo nodarījumu radīto kaitējumu, savukārt, saskaņā ar 47. panta 2. daļu apsūdzētā /pers. B/ atbildību mīkstina tas, ka viņš vaļsirdīgi atzinies un nožēlo izdarīto. Krimināllikuma 48. pantā paredzētie apsūdzētā atbildību pastiprinošie apstākļi lietā nav konstatēti.

Ņemot vērā minēto, /pers. B/ personību, viņa izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas apstākļus un radīto kaitējumu, tiesa pamatoti lēma par likumā paredzēto brīvības atņemšanas soda un papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas piemērošanu apsūdzētājam.

[4.4] Atzīstams, ka apsūdzētais /pers. B/ izdarījis rupju Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpumu, kas novedis pie smagām sekām – cietušā /pers. C/ nāves.

Prokurors uzskata, ka ar cita soda noteikšanu /pers. B/ netiktu sasniegti Krimināllikuma 35. pantā noteiktie soda mērķi: aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu un panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgo nodarījumu izdarīšanas.

[4.5] Nosakot soda veidu un mēru, tiesa ņēma vērā arī to, ka apsūdzētais piekritis lietas iztiesāšanai bez pierādījumu pārbaudes, tādā veidā izmantojot savas tiesības uz sadarbību, kā to nosaka Kriminālprocesa likuma 21. pants.

Ievērojot to, ka apsūdzētajam piespriestā soda un papildsoda mērs nesasniedz likuma attiecīgā panta daļas sankcijā sodu maksimālos apmērus, nav pamata uzskatīt, ka /pers. B/ piespriestie sodi ir pārāk bargi.

Nosakot sodu un papildsodu /pers. B/, pirmās instances tiesa ir ievērojusi apelācijas sūdzībā norādītus apsūdzētā personību raksturojošus datus. Vienlaikus ievērojams arī tas, ka apsūdzētajam apzinoties vitālo transporta nepieciešamību ģimenei ar mazgadīgiem bērniem, tas neatturēja viņu no Ceļu satiksmes noteikumu rupjiem pārkāpumiem.

[4.6] Attiecībā uz papildsoda piemērošanu pirmās instances tiesas spriedumā pareizi norādīts, ka Krimināllikuma 260. panta 2. daļas sankcijā papildsods ir piemērojams, kā obligāts. Pretēji apelācijas sūdzībā norādītam, pirmās instances tiesa spriedumā ir motivējusi piemērojamā pamatsoda mēra izvēli, norādot uz nodarījuma sabiedriskās bīstamības pakāpi un noziedzīgā nodarījuma izraisītām neatgriezeniskām sekām – cilvēka nāvi.

Norādītos apstākļos nav pamata samazināt apsūdzētajam /pers. B/ arī tiesas, saskaņā ar Krimināllikuma 55. pantu, noteikto pārbaudes laiku.

Prokurors uzskata, ka apsūdzētajam /pers. B/ piespriestais sods ir likumīgs, taisnīgs, samērīgs ar viņa izdarīto noziedzīgo nodarījumu, tiesas piespriestā soda mīkstināšanai nav pamata un Zemgales rajona tiesas 2021. gada 23. marta spriedums atstājams negrozīts.

[5] Apsūdzētais/pers. B/ apgabaltiesā iesniedzis lūgumu pievienot lietai /izglītības iestāde/izziņu Nr. 1-12/18, kas apstiprina apelācijas sūdzībā norādīto par sabiedriskā transporta neesamību.

[6] Par iesniegto apelācijas sūdzību savu viedokli paudusi apsūdzētā aizstāve zvērināta advokāte Ilga Jansone.

Aizstāve norāda, ka atbalsta apsūdzētā apelācijas sūdzību un uzskata par pamatotiem apsūdzētā apelācijas sūdzībā norādītos apstākļus sprieduma atcelšanai.

Sprieduma motīvu daļa liecina, ka papildsods ir noteikts bez motivācijas, tādejādi pārkāpjot Kriminālprocesa likuma 527. panta 2. daļas 6. punktā noteikto, proti, ka notiesājoša sprieduma motīvu daļā jānorāda motīvus par konkrētā soda piemērošanu.

Apsūdzētā ieskatā spriedums daļā par noteikto papildsodu ir netaisnīgs un pārāk bargs, no tā cietīs ģimene, tajā skaitā mazgadīgi bērni, viņu izglītība un veselības aprūpe.

Turklāt, nosakot papildsodu, būtu ņemams vērā, ka /pers. B/ raksturots kā pozitīva persona un atbildīgs par notikušo, par ko liecina vairāki atbildību mīkstinoši apstākļi un noslēgtais izlīgums ar cietušo.

Būtiski, ka lietā nav konstatēts neviens apstāklis, kas varētu liecināt, ka /pers. B/ būtu jāliedz piedalīties ceļu satiksmē uz tik ilgu laiku, kā noteikts pirmās instances spriedumā.

Aizstāve lūdz /pers. B/ apelācijas sūdzību apmierināt, atcelt Zemgales rajona tiesas 2021. gada 23. marta spriedumu daļā par piemēroto papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz 2 gadiem un 6 mēnešiem, un taisīt jaunu spriedumu, nosakot vieglāku sodu.

Motīvu daļa

[7] Atbilstoši Kriminālprocesa likuma 559. panta 4. daļas 3. un 5. punkta noteikumiem apgabaltiesa nesaskata šķēršļus lietas izskatīšanai rakstveida procesā, jo apelācijas sūdzībā ir izteikts lūgums tikai par piespriestā soda mīkstināšanu, lieta pirmās instances tiesā izskatīta bez pierādījumu pārbaudes un piespriestais sods nav saistīts ar brīvības atņemšanu, kas ilgāka par pieciem gadiem.

[8] Apelācijas sūdzības ietvaros pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus lietā, izvērtējusi apelācijas sūdzībā, prokurora un aizstāves viedoklī par iesniegto apelācijas sūdzību minētos argumentus, apelācijas instances tiesa atzīst, ka Zemgales rajona tiesas 2021. gada 23. marta spriedums atceļams daļā par /pers. B/ noteikto papildsodu, bet pārējā daļā tas atstājams negrozīts.

[9] Atbilstoši Krimināllikuma 7. pantam apsūdzētais /pers. B/ ir izdarījis mazāk smagu noziegumu.

[10] Vērtējot apsūdzētā /pers. B/ personību, pirmās instances tiesa pamatoti konstatējusi, ka /pers. B/ uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas brīdi bija sasniedzis 43 gadu vecumu, iepriekš tiesāts vienu reizi, sodāmība dzēsta (*lietas 118. lapa*), bet administratīvi sodīts septiņas reizes, no tām pēdējo reizi 2016. gada 19. augustā par administratīvo pārkāpumu ceļu satiksmē (*lietas 118. lapa*). Apsūdzētajam ir deklarētā dzīvesvieta (*lietas 108. lapa*), viņš ir Latvijas pilsonis (*lietas 109. lapa*). Strādā algotu darbu IK /Nosaukums B/ (*lietas 119. lapa*). Apsūdzētais nav precējies, bet kopdzīvē ar /pers. H/ dzimuši divi bērni (*lietas 100.-101. lapa*). Turklāt /pers. H/a r /vieta/ novada bāriņtiesas 2019. gada 22. oktobra lēmumu iecelta par aizbildni /datums/dzimušajam /pers. J/ (*lietas 209. lapa*).

[10.1] Pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta 2. daļu par apsūdzētā /pers. B/ atbildību mīkstinošu apstākli atzinusi savas vainas pilnīgu atzīšanu un izdarītā nožēlošanu, bet atbilstoši Krimināllikuma 47. panta 1.daļas 3.punktam to, ka viņš labprātīgi atlīdzinājis ar noziedzīgo nodarījumu nodarīto morālo kaitējumu.

[10.2] Saskaņā ar Krimināllikuma 48. pantu apsūdzētā atbildību pastiprinošus apstākļus pirmās instances tiesa nav konstatējusi.

[11] Krimināllikuma 260. panta 2. daļas sankcija paredz sodu – brīvības atņemšanu uz laiku līdz 8 gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz laiku līdz 5 gadiem.

Pārsūdzētajā spriedumā norādīts, ka tiesa uzskata, ka brīvības atņemšanas sods un arī pārbaudes laiks nosakāms tuvu sankcijā paredzētajam vidējam apmēram.

[11.1] Apelācijas instances tiesa atzīst par pamatotu apelācijas sūdzībā norādīto, ka pirmās instances tiesa spriedumā nav motivējusi papildsoda noteikšanu, vien norādījusi, ka ir piemērojams Krimināllikuma 260. panta 2. daļas sankcijā paredzētais obligātais papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana. Vienlaikus apelācijas tiesa nesaskata nekādu faktisku vai juridisku iespēju apsūdzēto /pers. B/ no papildsoda atbrīvot pavisam.

[11.2] Ievērojot to, ka apsūdzētajam netiek konstatēts neviens atbildību pastiprinošs apstāklis un to, ka brīvības atņemšanas sods apsūdzētajam noteikts mazāks nekā puse no sankcijā paredzētā, apgabaltiesa atzīst, ka /pers. B/ arī papildsods piemērojams, ievērojot tādu pašu principu – mazāks nekā puse no panta sankcijā paredzētā. Konkrētajā gadījumā tas ir mīkstināms un transportlīdzekļu vadīšanas tiesību atņemšana /pers. B/ nosakāma uz 2 gadiem.

[12] Pārējā daļā pirmās instances tiesas spriedums atstājams negrozīts, jo jautājums, kas tiesai bija izlemjams par drošības līdzekli, ir izlemts pareizi.

Rezolutīvā daļa

Ievērojot minēto un saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 561.[1] pantu un 563. panta 1.[1] daļas 2. punktu, Zemgales apgabaltiesa

n o s p r i e d a

atcelt Zemgales rajona tiesas (/vieta/) 2021. gada 23. marta spriedumu daļā par /pers. B/ noteikto papildsodu pēc Krimināllikuma 260. panta 2. daļas.

/pers. B/ noteikt papildsodu – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz 2 gadiem.

Pārējā daļā spriedumu atstāt negrozītu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Kriminālprocesa likuma 574., 575. pantā paredzētajos gadījumos Augstākajā tiesā 10 dienu laikā pēc pilna nolēmuma pieejamības dienas, iesniedzot sūdzību vai prokurora protestu Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā.

Spriedums pieejams apgabaltiesas kancelejā Aizkrauklē 2021. gada 14. jūnijā

Tiesnesis referents E. Lenšs

Tiesnesis V. Sprudzāns

Tiesnese I. Belicka